

1879, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου τοῦ Μηχανικοῦ Πασχάλ, συγκείμενος ἐκ τῶν παραλιακῶν κρηπιδωμάτων, μήκους 980 μέτρων, τοῦ βραχίονος Ἁγίου Νικολάου, μήκους 280 μέτρων, τοῦ βραχίονος Καλαβρυτῶν μήκους 230 μέτρων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κυματοθραύστου μήκους 910 μέτρων. Ἐπὶ τοῦ βραχίονος Ἁγίου Νικολάου λειτουργεῖ φάρος ὁρατὸς εἰς ἀπόστασιν 12 μιλλίων. Ἐπὶ τοῦ μῶλου Καλαβρυτῶν καὶ τῶν δύο ἄκρων τοῦ κυματοθραύστου ὑπάρχουν φανοὶ χρήσιμοι διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος ἐν καιρῷ νυκτός. Ἐκτὸς τῶν δύο ὡς ἄνω εἰρηται βραχιόνων, ὑπάρχουσι καὶ ἕτεροι δύο βραχίονες ἡμιτελεῖς, ὁ τοῦ Τριάντη πρὸς βορρᾶν τοῦ λιμένος καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου πρὸς μεσημβρίαν, φωτιζόμενοι καὶ αὐτοὶ διὰ φανῶν.

Δημοτικὰ ἔργα.

Πλείστα δημοτικὰ ἔργα ἔχουσι κατασκευασθῆ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως, ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς Δημάρχων. Ἐκ τούτων δὲ ἀναφέρομεν τὰ κυριώτερα.

Ὀδοποιΐα. — Δημοτικαὶ ὁδοί, ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ πόλει τοιούτων, ὑπάρχουσι αἱ ἀκόλουθοι ἐξοχικαί: α') Ἡ ὁδὸς Βελιζίου, Σαραβαλίου καὶ Οἰνοποιῆς Ἀχαΐας, μήκους 6 χιλιομέτρων. β') Ἡ ὁδὸς Ζαρουγλέικα μήκους 4 1/2 χιλιομέτρων. γ') Ἡ ὁδὸς Συχαιῶν μήκους 2 1/2 χιλιομέτρων. δ') Ἡ ὁδὸς Ἐγλυκάδος μήκους 2 χιλιομέτρων. ε') Ἡ ὁδὸς Μονῆς Γηροκομείου, μήκους 2 1/2 χιλιομέτρων. Ἐκτὸς τῶν ἄνω ἀμαξιτῶν ὁδῶν, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ὁδοί, εἴτε βαταί, εἴτε ἀμαξιτοί, μικροτέρας κυκλοφορίας.

Κτίρια. — Δημοτικὰ κτίρια ἔχουσιν ἀνεγερθῆ ἐν Πάτραις, τὸ Δημοτικὸν Θέατρον, τὸ Νοσοκομεῖον, τὸ Βρεφοκομεῖον, αἱ Ἀγοραί, τὰ Καταστήματα ἀεριόφωτος καὶ ἠλεκτρισμοῦ, τὰ Σφραγεῖα κλπ.

Υδραυλικὰ ἔργα. — Ἡ πόλις τῶν Πατρῶν ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων ὑδρεύεται διὰ τῶν ὑδάτων τοῦ Παναχαϊκοῦ, ὧν αἱ πηγαὶ κείμεναι ἀνωθεν τοῦ χωρίου Ρωμανοῦ καὶ εἰς ἕψος 385 μέτρων ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, διοχετεύονται εἰς τὴν πόλιν δι' ὑδραγωγείου, ὅπερ κατὰ τὸ ἔτος 1874 μετεσκευάσθη διὰ χυτοσιδηρῶν σωλήνων, διαμέτρου 30 ἐκατοστῶν. Ἡ παροχὴ τοῦ ὕδατος τούτου ἀνήρχετο, κατὰ τὸ ἔτος 1874, εἰς λίτρας γαλλικὰς 67 κατὰ δευτερόλεπτον, ἦτοι εἰς 5,788,800 ἡμερησίως. Σήμερον ὁμοῦς, λόγῳ τῆς ἀπομιλώσεως τοῦ Παναχαϊκοῦ, ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς, καὶ κατὰ τὰς γενομένας καταμετρήσεις τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1909 ὑπὸ τῆς μηχανικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δήμου, κατῆλθεν εἰς λίτρας γαλ. 35 κατὰ δευτερόλεπτον, ἦτοι ἡμερησίως εἰς 3,024,000. Ἡ θερμοκρασία του ἐν τῇ συλλεκτηρίῳ δεξαμενῇ τῶν πηγῶν αὐτοῦ εἶναι 13° Κελσίου. Ἡ ἀπόστασις τῶν πηγῶν τούτων ἀπὸ τῆς Μονῆς Γηροκομείου εἶνε 4,300 μέτρα. — Εἰς τὴν ποσότητα τοῦ ὕδατος τῶν πηγῶν Ρωμανοῦ, προσετέθη κατὰ τὸ ἔτος 1906 καὶ τὸ ὕδωρ τῶν πηγῶν Βελουχίου, ὧν ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Μονῆς Γηροκομείου, ἐνθα γίνεται ἡ ἔνωσις τῶν ὑδάτων Ρωμανοῦ καὶ Βελουχίου, εἶνε 7,000 μέτρα. Ἡ παροχὴ τοῦ ὕδατος Βελουχίου, κατὰ τὰς γενομένας καταμετρήσεις τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1909, ἀνήρχετο εἰς λίτρας γαλλικὰς 60 κατὰ δευτερόλεπτον, ἦτοι ἡμερησίως εἰς 5,184,000. Ἡ θερμοκρασία τοῦ ὕδατος τούτου ἐν τῇ συλλεκτηρίῳ δεξαμενῇ τῶν πηγῶν του εἶναι 11°, 4 Κελσίου. Αἱ πηγαὶ τοῦ ὕδατος τούτου κείνται εἰς

ἕψος 454 μέτρων ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πόλεως, παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ εἰς ὕψος 64 μέτρων ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἔχει κατασκευασθῆ ὕδαταποθήκη χωρητικότητος 2,000 κυβικῶν μέτρων, ἐκ ταύτης δὲ διανέμεται τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν διὰ δικτύου ἐκ χυτοσιδηρῶν σωλήνων. Ἐσχάτως ὁμως, λόγῳ τῆς διοχετεύσεως τῶν ὑδάτων Βελουζίου, ἡ ὕδαταποθήκη αὕτη ἐθεωρήθη ἀνεπαρκής, καὶ διὰ τοῦτο παραπλεύρως ταύτης ἀνεγείρεται ἑτέρα χωρητικότητος 2,750 κυβ. μέτρων. Πρὸς διακανονισμὸν δὲ τῆς διανομῆς τῶν ὑδάτων καὶ πρὸς τελειοτέραν ὕδρευσιν ἀπασῶν τῶν συνοικιῶν, πρόκειται μετ' ὀλίγου γὰρ συμπληρωθῆ τὸ δίκτυον τῶν σωλήνων τῆς πόλεως.— Ἐκτὸς τῶν ὑδάτων τοῦ ὕδραγωγείου ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει καὶ φρέατα, ὧν τὸ ὕδωρ χρησιμοποιεῖται. Κατὰ τὴν μεσημβρινὴν δὲ παραλιακὴν πεδιάδα τῶν Πατρῶν ἔχουσιν ἀνορῶζει καὶ ἀρτεσιανὰ φρέατα, δι' ὧν ἀρδεύονται πολλαὶ ἐκτάσεις τοῦ μέρους τούτου. Ἐν τῇ πόλει τῶν Πατρῶν ἔχουν κατασκευασθῆ ὑπὸ τὰς ὁδοὺς ὑπόνομοι καὶ ὀχετοὶ, δι' ὧν διοχετεύονται εἰς τὴν θάλασσαν ἀπασαι αἱ ἀκάθαρτοι ὕλαι καὶ ὕδατα.

Ναοί.

Ἐν Πάτραις ἔχουσιν ἀνεγερθῆ ἐν ὅλῳ ἕνδεκα Ναοὶ ἐνοριακοὶ καὶ ἑπτὰ παρεκκλήσια, ἕξ αὐτῶν, ἕξ Ναοὶ καὶ δύο παρεκκλήσια ὑπάρχουσιν ἐν τῇ κάτω πόλει, πέντε δὲ Ναοὶ καὶ 4 παρεκκλήσια ἐν τῇ ἄνω. Οἱ Ναοὶ οὗτοι, ὡς καὶ οἱ ἱερεῖς τούτων περιγράφονται λεπτομερῶς ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ.

Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα.

Πολλὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα ὑπάρχουσιν ἐν Πάτραις. Τὸ Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον, τὸ Βρεφοκομεῖον, ἀνεγερθὲν δαπάναις τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου Σωτηριάδου, τὸ Ἄσυλον, τὸ Πτωχοκομεῖον, ἀνεγερθὲν κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Κυρίλλου τοῦ Χαιρωνίδου, μετασκευασθέντος ὁμως τούτου εἰς Γυμνάσιον, ἀνηγέρθη νέον τοιοῦτον παρὰ τὴν παραλιακὴν ὁδὸν Πατρῶν-Ἴτεῶν, καὶ ἄλλα.

Βιομηχανικὰ ἔργοστάδια.

Ἐν Πάτραις λειτουργοῦν πλεῖστα Βιομηχανικὰ ἔργοστάσια, ἐν οἷς ἐργάζονται χιλιάδες τεχνιτῶν καὶ ἐργατῶν. Τὰ περισσότερα τῶν ἐργοστασίων τούτων, εἶναι τελείως κατηρτισμένα, τὰ δὲ προϊόντα τῶν εἶναι ἀρίστης ποιότητος· διὰ τοῦτο καὶ κατέστησαν ἐπιζήτητα εἰς τοὺς τόπους τῆς καταναλώσεώς των. Ἐκ τῶν ἐργοστασίων τούτων ἀναφέρομεν τὰ κυριώτερα: Ἀλευροποιίας καὶ ζυμαρικῶν, Ἀνθέων τεχνητῶν, Ἀσπρορροῦχων, Πῶλων χειμερινῶν καὶ ψαθίνων, Ἀμαξῶν καὶ κάρφων, Ἀρωμάτων, Βαφείων, Βαρεκίνας, Ζύθου, Θρυαλλίδων, Καθαρισμοῦ σταφίδων, Φανελλῶν, Καλτσῶν, Καλυπτρῶν (Καλεμεκρίων), Καρφοβελονῶν, Κρεμορίου καὶ Νάφθης, Ἀεριοῦχων ποτῶν, Τεχνητῶν μαρμάρων καὶ πλακῶν, Νημάτων, Οἶνοπνευματοποιίας, Οἶνοποιίας, Πηλίνων ἀγγείων, Κεραμοποιίας, Παγοποιίας, Πλαστίγγων, Σαπωνοποιίας, Σταφιδοκιβωτίων, Κατεργασίας ξυλείας, Κατεργασίας χαλκοῦ καὶ ὀρειχάλκου, Τρυγικῆς ἀσβέστου, Ὑφασμάτων, Χαλβάδων καὶ Κομφέτων, Χημικῶν προϊόντων, Χυτηρίων σιδήρου, Ψεκαστήρων καὶ εἰδῶν φανοποιίας, Τυπογραφίας, Λιθογραφίας, Κορνιζοποιίας, Ἐπιλοποιίας, Ἐπαγγυρώσεως καὶ Ἐπιχρυσώσεως, Ὑποδηματοποιίας, καὶ ἄλλα διαφόρων κλάδων.